

2023-06-09

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2023-00530

Remiss – Förslag till skyddsbestämmelser vid byggnadsminnesförklaring av sommarnöjet Svindersvik *Yttrande till länsstyrelsen*

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrande över remissen i enlighet med bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 9 juni 2023.

Sammanfattning av ärendet

I remissen föreslår Länsstyrelsen att sommarnöjet Svindersvik byggnadsminnesförklaras genom skyddsbestämmelser för området och byggnaderna. Av skyddsbestämmelserna, vilket även inkluderar marken runtomkring byggnaderna, framgår att byggnadsminnet ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värden inte minskar samt att skyddsområdet inte ytterligare får bebyggas. För huvudbyggnad och övriga byggnader gäller att de inte får rivras eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

I yttrandet framförs bland annat att det i grunden är positivt att Svindersvik föreslås förklaras som byggnadsminne. Dock framförs vikten av att byggnadsminnet inte innebär hinder för framtida stadsutveckling på Västra Sicklaön och att den föreslagna avgränsningen för byggnadsminnet och det tillhörande skyddsområdet ska delas i olika zoner med anpassade skyddsbestämmelser. Detta för att möjliggöra underhåll och nyanläggning av samhällsviktiga sjöledningarna med eventuella tillhörande anläggningar på land. I den södra delen av området, närmast väg 222, Värmdöleden, ska skyddsbestämmelserna inte utgöra hinder för anläggande av Östlig förbindelse som är utpekad som riksintresse för framtida vägar.

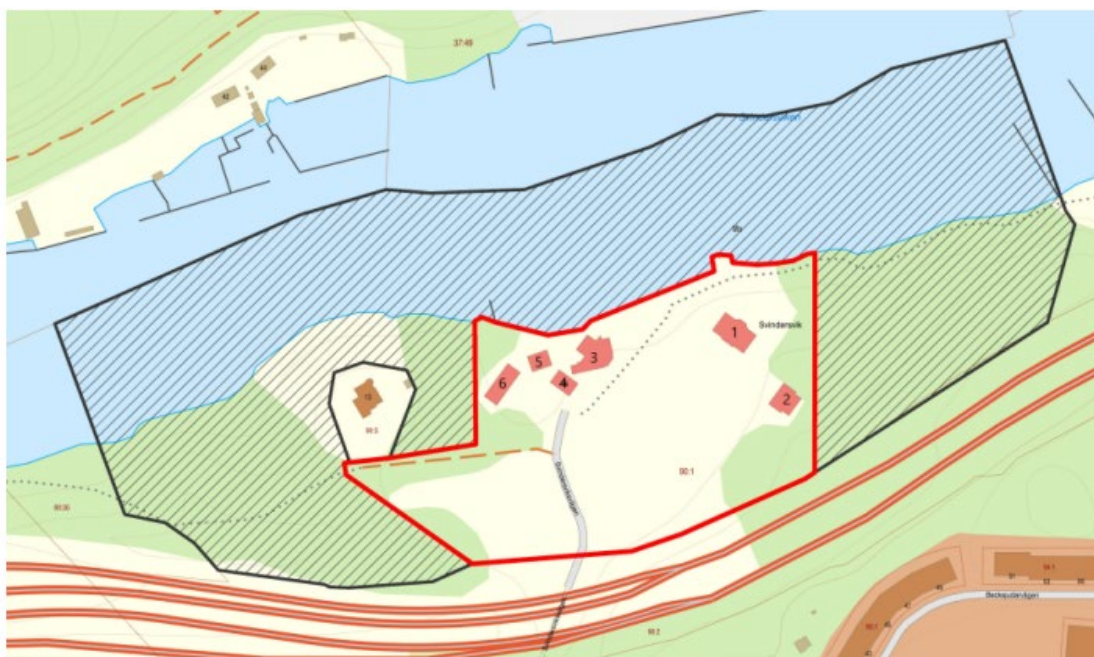
Ärendet

Länsstyrelsen fick den 10 oktober 2018 in en fråga om byggnadsminnesförklaring av sommarnöjet Svindersvik. Frågan väcktes av fastighetens ägare Stiftelsen Nordiska museet. Svindersvik har enligt Länsstyrelsens bedömning sådana kulturhistoriska värden att den uppfyller kraven för en byggnadsminnesförklaring och har därför i samråd med byggnadsägaren tagit fram förslag på skyddsbestämmelser, vilket är en förutsättning för en byggnadsminnesförklaring.

Länsstyrelsen har gett fastighetsägaren och Nacka kommun möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till skyddsbestämmelser för sommarnöjet Svindersvik senast den 16 juni 2023.

Förslagen i remissen i korthet

Remissen och Länsstyrelsens förslag till skyddsbestämmelser för sommarnöjet Svindersvik framgår i sin helhet av bilaga 1.

Karta över byggnadsminnet Svindersvik avgränsat med röd linje samt tillhörande skyddsområde avgränsat med svart linje och skrafferat. Gränsen för byggnadsminnet går i strandlinjen oavsett landhöjning/naturliga variationer av vattenståndet. Fastigheten Sicklaön 90:3 omfattas inte av byggnadsminnesbeslutet.

Sammanfattningsvis föreslår Länsstyrelsen att byggnadsminnet, vilket även inkluderar marken runtomkring själva byggnaderna, ska vårdas och underhållas så att byggnadsminnets kulturhistoriska värden inte minskar samt att skyddsområdet inte ytterligare får bebyggas. För huvudbyggnaden samt övriga byggnader tillhörande sommarnöjet Svindersvik såsom köksflygel, paviljong, trädgårdsmästarebostad, brygghus och stall gäller bland annat att de inte får rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

Enheternas utredning och bedömning

Juridik- och kanslistaben har utrett förslagen i samråd med enheten för strategisk stadsutveckling och kommunantikvarie på planenheten. Nedan redogörs för förutsättningarna för området.

Kulturmiljö

Svindersviks gård ligger inom riksintresset för kulturmiljövården, Stockholms farled och inlopp, Norra Boo - Vaxholm - Oxdjupet - Lindalssundet [AB 51, 58]. Riksintressen är statliga anspråk som avser sammanhängande kulturmiljöer av stor betydelse ur ett nationellt perspektiv. Riksintressenas värdefulla innehåll och egenskaper ska tillgodoseas i den fysiska planeringen och de ska skyddas mot ingrepp som medför påtaglig skada. I samband med revideringen av riksintresset som beslutades av Riksantikvarieämbetet 2018-10-21 har Svindersviks betydelse för riksintresset som en sommarlantgård från 1700-talet och 1800-talets första hälft för Stockholms välbeställda borgerskap fördjupats och de fysiska uttrycken med koppling till sommarnöjesmiljön preciserats.

Svindersvik med bebyggelse och omgivande miljö är även utpekad som lokalt intresse för kulturmiljövården i Nackas kulturmiljöprogram vilket innebär att miljön bedöms som särskilt värdefull enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen.

Området har inte planlagts och kulturvärdena saknar därför skydd i detaljplan.

Ledningar i vatten och på mark

Norr om Svindersviken pågår flera stadsbyggnadsprojekt som kan påverkas av det föreslagna skyddsområdet som sträcker sig fram till fastighetsgränsen i Svindersviken.

I Svindersviken går en sjöledning för spillvatten från hela Gäddviken-området och delar av Kvarnholmen. I VA-utredningen som tas fram i samband stadsbyggnadsprojekten i Gäddviken och Södra Finnberget utreds om ledningen behöver ersättas med en ny sjöledning eller om den kan utgå helt. Resultatet från utredningen väntas bli klar senare under året. Om ledningen blir kvar måste den kunna underhållas och rivras när den har tjänat ut.

Nacka Energi har också sin huvudledning för elförsörjning till Kvarnholmen och Finnboda som sjöledning över Nordiska museets fastighet. Eventuellt finns det även elanläggningar på land i Svindersvik.

Östlig förbindelse

Området närmast Värmdöleden inom Svindersviks gård berörs av riksintresset för kommunikation - Östlig förbindelse, som är ett utpekad riksintresse för en framtida vägförbindelse. Trafikverket region Stockholm har hösten 2022 tagit beslut om att fastställa en precisering av riksintresset. Förutom själva vägförbindelsen ovan och under mark omfattar riksintresset även trafikplatser och ramper och tillräckligt med utrymme för att bygga anläggningen. Skyddsområdet har en ytmässig bredd på 20 meter från trafikplanläggningen och sträcker sig till den sydligaste delen av Svindersviks fastighet. Här överlappar trafikplanläggningens skyddsområde både delar av byggnadsminnet och dess skyddsområde.

Förslag till yttrande

I förslag till yttrande, bilaga 2, framförs att det i grunden är positivt att Svindersvik föreslås förklaras som byggnadsminne. När det gäller bebyggelsens kulturvärden är de välbeskrivna och förslaget till skyddsbestämmelser relevanta. Vidare framförs vikten av att byggnadsminnet inte innebär hinder för framtida stadsutveckling på Västra Sicklaön. I yttrandet föreslås att den föreslagna avgränsningen för byggnadsminnet och det tillhörande skyddsområdet ska delas i olika zoner med anpassade skyddsbestämmelser. En inre zon kan omfattas av skyddsbestämmelser i enlighet med det aktuella förslaget, med förbud mot ny bebyggelse eller förändringar. Skyddsbestämmelserna i norra delen av området, med vattenområdet i Svindersviken, ska möjliggöra underhåll och nyanläggning av samhällsviktiga sjöledningssystem med eventuella tillhörande anläggningar på land. I den södra delen av området, närmast väg 222, Värmdöleden, ska skyddsbestämmelserna inte utgöra hinder för anläggande av Östlig förbindelse som är utpekad som riksintresse för framtida vägar. Avgränsning av dessa områden bör göras i aktiv dialog med berörda ledningsägare Nacka vatten och avfall AB, Nacka Energi AB, Trafikverket region Stockholm samt Nacka kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 9 juni 2023

1. Remiss
2. Förslag till yttrande

Christopher Arontaus
Kanslichef
Juridik- och kanslistaben

Johannes Kruusi
Kommunantikvarie
Planenheten